

Oslo Arbeiderparti

Årsmøtet 12. og 13. mars 2021

**Årsmøtehefte 7
Forslag fra årskvinnekonferansene
2020 og 2021**

Innhold

Årskvinnekonferansen 2020	3
5.1.1 Avskaff abortnemdene og utvid retten til selvbestemt abort til uke 18	3
5.1.2. Kvinnehelse må prioriteres sterkere	4
5.1.3 Norge må ratifisere ILO-konvensjon 190 om avskaffelse av vold og trakassering i arbeidslivet	4
5.1.4. Mennesker skal ikke være til salgs - oppretthold forbudet mot hallikvirksomhet og styrk politiets arbeid mot hallikvirksomhet på internett	5
5.1.5. Gi ofre for prostitusjon og menneskehandel sterkere beskyttelse og oppfølging	5
5.1.6. Reverser endringene i abortloven som regulerer adgangen til fosterreduksjon	6
5.1.7. Ta tak i negativ sosial kontroll	6
5.1.8. Ivareta pårørende perspektivet	7
5.1.9. Oslo skal slutte seg til den årlige globale 16-dagers-kampanjen mot vold mot kvinner	7
Årskvinnekonferansen 2021	8
5.1.10 Styrk føde- og barselomsorgen	8
5.1.11 Foreldrepengeordning	9
5.1.12 Økt støtte til pårørende	11
5.1.13 Vold mot kvinner skal prioriteres og bekjempes	11
5.1.14 Arbeiderpartiet skal være et feministisk parti	12
5.1.15 Forskning på kvinnehelse	13
5.1.16 Valgdeltakelse	13
5.1.17 Økt internasjonal satsing på likestilling og kvinners rettigheter	14
5.1.18 Vold i nære relasjoner internasjonalt	15
5.1.20 Sysselsetting løfter verdens kvinner	15
5.1.21 Kriser rammer kvinner hardest	16
5.1.22 Feministisk utenrikspolitikk	17

Partistyrets innstilling:

Forslag 5.1.1. til 5.1.8 og 5.1.10 til 22 oversendes redaksjonskomiteen for nasjonale og internasjonale saker.

Forslag 5.1.9. oversendes redaksjonskomiteen for Oslosaker.

Årskvinnekonferansen 2020

5.1.1 Avskaff abortnemdene og utvid retten til selvbestemt abort til uke 18

Oslo Arbeiderparti mener at kvinners rett til selvbestemt abort er en grunnleggende rettighet som må styrkes.

Abort er et krevende valg, med mange etiske problemstillinger knyttet til seg. Norske kvinner har hatt adgang til selvbestemt abort fram til utgangen av 12. svangerskapsuke i over 40 år. Oppslutningen om kvinners rett til kontroll over eget liv er sterk i det norske samfunnet. Abortloven ble utformet i en tid da kvinners rettigheter og deltakelse var langt mindre enn i dag. Dagens ordning hvor kvinner som ønsker abort etter 12. uke, må fremstille seg for en nemnd, er knyttet til elementer fra fortidens syn på abort som en skambelagt handling.

Mye har endret seg i løpet av de vel 40 årene etter at abortloven tråde i kraft. Nye teknologiske muligheter til å følge fosterutviklingen, påvise flerlinger og avdekke unormale tilstander i fosterlivet, stiller kvinner overfor etiske valg som hun uforberedt kan komme i. I abortspørsmålet finnes det en interessekonflikt mellom fosterets rett til beskyttelse og den gravides rettigheter. 12 ukers grensen for selvbestemt abort er ikke valgt på grunnlag av særlige biologiske forhold hos fosteret, og grensen varierer mellom landene.

Antall aborter i Norge går ned. De fleste svangerskapsavbrudd skjer før 12. svangerskapsuke fordi den gravide ofte ikke ønsker barn. Data fra abortregistret viser at omtrent samtlige søknader om svangerskapsbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke blir innvilget enten i abortnemnd eller i klagenemnd.

Oslo Arbeiderparti mener at spørsmål om abort i størst mulig grad skal tas av den enkelte kvinne og ikke av staten. For de fleste kvinner som ønsker abort etter uke 12, har utgangspunktet ofte har vært et ønsket barn. Dette stiller kvinner og familier overfor vanskelige valg hvor det ikke finnes enkle svar eller løsninger. Samfunnet må ha respekt for de valg kvinner gjør etter grundige overveielser og god veiledning fra helsepersonell. Vi kan ikke se at en nemnd er bedre egnet til å ta disse valgene enn kvinnene selv.

Dagens abortlov slår fast at den gravide er suveren i sin avgjørelse fram til uke 12, hvis ønsket om abort inntreffer etter uke 12 må den gravide søke til en abortnemnd. Dette tar valget bort fra kvinnen og er en ekstrabelastning i en allerede sårbar situasjon. De kvinnene som velger å ta senabort har tenkt nøye gjennom valget sitt, og bør få slippe å bli avhørt og umyndiggjort av en abortnemnd. Oslo Arbeiderparti mener at valget skal ligge hos kvinnen selv.

Det siste kvinner trenger i en sårbar situasjon er skam og skyld. Oslo Arbeiderparti vil derfor avskaffe ordningen med abortnemndene og sikre selvbestemt abort frem til uke 18. Ved en avvikling av abortnemndene ser Oslo Arbeiderparti fortsatt behov for rådgivning, veiledning og bistand til kvinner og familier som velger å utføre abort, og mener at tilbud om råd og veiledning alltid bør være tilstede for kvinner som velger å ta abort. Det må legges til rette for god veiledning fra helsepersonell og lettfattelig informasjon både om kvinners rettigheter og om alle medisinske forhold, herunder risiko.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Avskaffe abortnemndene og utvide retten til selvbestemt abort til uke 18
- Den nye bestemmelsen i abortloven §2a om fosterreduksjon oppheves.
- At alle relevante tester skal tilbys så tidlig som mulig for gravide kvinner.

5.1.2. Kvinnehelse må prioriteres sterkere

Sykdommer som rammer kvinner mest får generelt mindre oppmerksomhet enn sykdommer som rammer menn. Innen medisinen er det i altfor stor grad menn som er normen for forskning. Det er mangelfull og utdatert kunnskap om kvinnehelse typiske kvinnesykdommer, og det er forskjeller mellom menn og kvinner i både diagnostisering og behandling. Det forhindrer et likeverdig tilbud av helsetjenester.

I denne perioden har det vært mange nye utviklingstrekk innen både helse og samfunn. Det er derfor nødvendig med en gjennomgang av den offentlige utredningen, og å oppdatere denne med ny kunnskap, og lage en konkret handlingsplan for kvinnehelse i Norge. Oppdatert kunnskap vil gi et langt bedre grunnlag for å utvikle målrettede tiltak for kvinnehelse. Kjønnsspesifikk kunnskap er en forutsetning for å kunne iverksette effektive tiltak, og for at kvinner og menn skal kunne motta likeverdige helsetjenester. Det må derfor gjennomføres en bred gjennomgang av kvinnehelse i Norge.

En handlingsplan må ta utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget om kvinners helse i helsetjenestene, hvilke sykdommer og helsemessige utfordringer kvinner er overrepresentert i, og hvordan disse prioriteres i helsetjenestene. Både kunnskap, utdanning, forskning, prioriteringer og diagnostisering og behandling er forhold som bør fokuseres på i en handlingsplan.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Prioritere kvinnehelse sterkere slik at retten til et likeverdig tilbud av helsetjenester sikres.
- Gjennomgå den eksisterende offentlige utredningen av kvinnehelse i Norge og oppdatere denne med ny kunnskap, og med utgangspunkt i dette lage en oppdatert og konkret handlingsplan om kvinners helse.
- En handlingsplan bør ta for seg kunnskapsgrunnlag, forskning, utdanning, prioritering og praksis med helsetjenestene, og inneholde en tydeliggjøring av at kjønnsperspektivet skal ivaretas på ulike områder innen kvinnehelse

5.1.3 Norge må ratifisere ILO-konvensjon 190 om avskaffelse av vold og trakassering i arbeidslivet

19. juni 2019 ble ILO-konvensjon 190 mot seksuell trakassering vedtatt. Frem til nå har majoriteten av verdens arbeidende stått uten noen form for beskyttelse mot vold og trakassering. Konvensjonen slår imidlertid fast at alle arbeidende har rett til et arbeidsliv uten vold og trakassering, uavhengig av sektor, form for kontrakt og tilknytning.

En ratifisering vil være et svært viktig likestillingstiltak, og konvensjonen er også viktig for Norge. Det er fortsatt bransjer og arbeidsplasser som opplever trakassering og vold, og en ratifisering vil bidra til å forbedre arbeidsforholdene for alle.

Norge bør være tidlig ute med å ratifisere ILO-konvensjon 190, og ta en ledende rolle i arbeidet mot avskaffelse av vold og trakassering i arbeidslivet. Konvensjonen trer i kraft 12 måneder etter at to medlemsstater har ratifisert den.

Oslo Arbeiderparti vil at:

- Norge ratifiserer ILO-konvensjon 190 om avskaffelse av vold og trakassering i arbeidslivet
- Norge skal være en pådriver for at andre land ratifiserer ILO-konvensjon 190

5.1.4. Mennesker skal ikke være til salgs - oppretthold forbudet mot hallikvirksomhet og styrk politiets arbeid mot hallikvirksomhet på internett

Mennesker skal ikke være til salgs. Punktum. Kriminalitet på nett må behandles på lik linje med annen kriminalitet. Nettet er blitt den viktigste arenaen for halliker og menneskehandlere som selger kvinner på prostitusjonsmarkedet. Politiet har etterforsket flere nettsteder de mener driver åpenbar hallikvirksomhet. Men høyesterettsdommen i den såkalte «E-zone-saken» har satt en stopper for politiets arbeid med å komme denne formen for hallikvirksomhet til livs.

Arbeiderpartiet fremmet i forrige stortingsperiode forslag om å endre Straffelovens §315, den såkalte hallikparagrafen, som ville kriminalisere hallikvirksomhet på internett, men forslaget ble nedstemt av regjeringspartiene og FrP. Stortingssammensettingen er endret siden 2016, og Arbeiderpartiet bør derfor fremme forslaget på nytt.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Styrke politiets arbeid mot hallikvirksomhet på internett
- Fremme et nytt lovforslag i Stortinget om endring i Straffelovens §315 (hallikparagrafen) som gir politiet hjemmel til å stenge nettsteder som driver og/eller tilrettelegger for hallikvirksomhet.

5.1.5. Gi ofre for prostitusjon og menneskehandel sterkere beskyttelse og oppfølging

Det er ikke ønskelig med et samfunn der mennesker må selge kroppen sin ved å yte seksuelle tjenester. Mange som er i prostitusjon er utsatt for menneskehandel og trafficking, og disse menneskene må gis sterkere beskyttelse og oppfølging for å komme seg ut av prostitusjon og kunne starte opp et nytt liv utenfor prostitusjon.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Opprette et nasjonalt tilbud om exit-programmer for å bistå de som ønsker å komme ut av prostitusjon. Det bør vurderes at dette inneholder traumebehandling, helsehjelp, mestringsstrategier, økonomisk veiledning og kompetansegivende tiltak.
- Prioritere offentlige midler til tiltak med målsetting om å hjelpe mennesker ut av prostitusjon

- Gjennomføre offentlige holdnings- og opplysningskampanjer om forbudet mot sexkjøp og skadevirkningene av prostitusjon
- Styrke politiets prioritering av sexkjøpsloven, også for sexkjøp på internett
- Styrke beskyttelsen av ofre for menneskehandel og trafficking gjennom å styrke muligheten for oppholdstillatelse for de som anmelder bakmenn, uavhengig av om saken kommer til rettsvesenet
- Utrede muligheten for å tilkjenne voldsoffererstatning for ofre for sexindustrien
- Utrede om uaktsom menneskehandel bør kriminaliseres. Dagens skyldkrav er forsett, og det er vanskelig å bevise forsettlig menneskehandel. Å kriminalisere grovt uaktsomt menneskehandel vil kunne bidra til en mer effektiv bekjempelse av menneskehandel i Norge, og også ha en forebyggende effekt
- Forsøk på sexkjøp må rekrimaliseres.
- Vurdere å øke strafferammen ved brudd på sexkjøpsloven

5.1.6. Reverser endringene i abortloven som regulerer adgangen til fosterreduksjon

Regjeringen la i 2019 frem en proposisjon med forslag til endringer i abortloven som regulerer adgangen til fosterreduksjon. Etter forslaget skal det kreves tillatelse fra en abortnemnd ved alle slike inngrep, uavhengig av når i svangerskapet inngrepet gjennomføres. Stortinget vedtok denne endringen 14. juni 2019, med 105 mot 64 stemmer. Lovendringen er et tilbakeskritt for norske kvinner. Flere kvinner må møte i abortnemnd med denne loven, og den hindrer kvinners rett til å bestemme over egen kropp.

Oslo Arbeiderparti:

- vil reversere endringene i abortloven som regulerer adgangen til fosterreduksjon

5.1.7. Ta tak i negativ sosial kontroll

OAPs kvinnekonferanse 2020 vil at byrådet og bystyregruppa ser til at internasjonale, nasjonale og storbypolitiske spørsmål med spesiell virkning i byen og bydelene får tilstrekkelig oppmerksomhet i politikken og i Oslo-offentligheten, og tar initiativ til styrket samordning med Stortingsgruppa på disse saksområdene. Vi ber om at problembeskrivelser og forskningsfunn systematiseres, og at det blir vurdert om Arbeiderpartiet bør ta initiativ til mer forskning på tema som sosial kontroll og æreskultur m.v. Vi ber også om at forslag til tiltak som har kommet fra lokalt nivå systematiseres inn i et tettere og mer samordnet arbeid. Opplæringstiltak i skolen er ett slikt viktig tiltak. Holmliainitiativet har i annen sammenheng foreslått en "trepartsavtale" mellom disse beslutningsnivåene, og det ber om at disse forslagene ses i sammenheng.

- Bedre samordning av internasjonale, nasjonale og storbypolitiske spørsmål med spesiell virkning i byen og bydelene.
- For mer oppmerksomhet i Oslopolitikken og i Oslo-offentligheten gjennom styrking av samarbeidet med stortingsgruppa
- Årskvinnekonferansen i Oslo AP ber om at det jobbes frem en uttalelse om negativ sosial kontroll på årsmøtet 2020

218

219 5.1.8. Ivareta pårørende perspektivet

220 Oslo Arbeiderparti ønsker å utvikle nasjonal arbeidslivspolitik for pårørende innenfor
221 trepartssamarbeidet i retning sosialdemokratiske verdier som lå til grunn for
222 barnehagepolitikk og foreldrepermisjon. Pårørenderollen er et reelt likestillingsproblem hvor
223 den enkelte kvinne mister både inntekt og pensjon, og blir de nye minstepensjonistene.

224

225

226 5.1.9. Oslo skal slutte seg til den årlige globale 16-dagers-kampanjen mot vold mot
227 kvinner

228 Vold mot kvinner er et stort globalt problem som må bekjempes. 1 av 3 kvinner i verden
229 utsettes for vold. Diskriminerende holdninger til kvinner og jenter går på tvers av
230 landegrenser, og er dypt forankret i samfunn og kultur. For mange kvinner og jenter blir
231 disse holdningene dødelige. Det gjelder også i Norge.

232

233 Hvert år i perioden 25. november-10. desember gjennomføres den globale 16-dagers-
234 kampanjen mot vold mot kvinner. Kampanjen ble startet i 1991, og datoene for kampanjen
235 er valgt for å koble vold mot kvinner til menneskerettigheter, og slår fast at vold mot kvinner
236 er brudd på menneskerettigheter. 25. november er FNs internasjonale dag for avskaffelse av
237 vold mot kvinner og 10. desember er FNs menneskerettighetsdag.

238

239 En rekke FN-organ, stater, byer, organisasjoner og aktivister i 187 land slutter aktivt opp om
240 kampanjen. Oslo skal også aktivt støtte opp om og kjempe for kvinners rettigheter og
241 menneskerettigheter, og vil derfor være en deltager og bidragsyter i denne globale
242 kampanjen.

243

244 Oslo Arbeiderparti vil derfor at Oslo Kommune offisielt slutter seg til, og deltar aktivt, i den
245 globale 16-dagers kampanjen mot vold mot kvinner, som gjennomføres årlig 25. november-
246 10. desember.

247

248 Oslo Arbeiderparti mener derfor at Oslo kommune skal ta initiativ overfor aktuelle
249 samarbeidspartnere for å bruke de 16 dagene kampanjen varer til å skape økt
250 oppmerksomhet om, vise solidaritet, og få slutt på, kjønnsrelatert vold. Dette kan gjøres
251 gjennom ulike arrangementer, informasjonsmateriell og andre kampanjetiltak.

252

253

Årskvinnekonferansen 2021

5.1.10 Styrk føde- og barselomsorgen

Fødende kvinner og jordmødre har i flere år varslet om at fødetilbudet i Norge går i feil retning. Tusenvis av kvinner har fødehistorier som kan få vannet til å gå for de fleste. Jordmødre har varslet om at bemanningen i kommuner og på sykehus er for lav og at fødekvinner får for dårlig oppfølging. Under koronapandemien har føde- og barseltilbudet nådd et ultimatum: kvinner må forberede seg på å føde alene og mange kvinner har måttet være alene på barsel. Noen til og med i flere uker.

Fødesteder i vårt langstrakte land legges ned fordi en ikke klarer å sikre fast og stabil spesialistkompetanse, og kvinner opplever å ha uforsvarlig lang reisevei til fødested. Samtidig prioriteres ikke følgetjeneste i landets kommuner. Fødende kvinner i Oslo opplever å bli sendt fra sykehus til sykehus under fødsel fordi fødeavdelingene er fulle. Vanligvis slipper ikke kvinner inn på fødeavdelingen før 4 cm åpning, selv om opplevelsen av fødsel og smerte kan ha vart lenge.

Mange fødekvinner og over 90 prosent av jordmødre rapporterer at de ikke klarer å gi til én-til-én omsorg av kvinner i fødsel. Mange fødekvinner opplever seg heller ikke hørt eller ivaretatt når det gjelder smertelindring. Fødeklinner har som regel ikke dedikerte anestesileger, og disse er kun tilgjengelige for fødende kvinner dersom de ikke har mer akutte oppgaver. Etter fødsel forteller fødekvinner at de ikke lenger behandles som pasienter, selv om de skulle ha behov for det. En fysisk sjekk av fødekvinnen er ikke standard på barselavdelinger og -hotell. Det finnes ikke en gang en objektiv grense for hvor mange fødekvinner en jordmor kan ha ansvar for i løpet av en vakt. Resultatet er en omsorg som alt for ofte ligger langt unna dagens kvalitetskrav. I stedet for at oppholdet tilpasses kvinnens og den nyfødtes behov slik som regelverket legger opp til, så praktiserer de fleste sykehus 48- og 72-timersnormen for oppholdet strengt. Liggetiden har sunket betydelig de siste årene. Kvinner opplever å bli sendt hjem fra barsel uten å føle seg trygge på å reise hjem eller å ha fått tilstrekkelig ammeveiledning. Fødselsdepresjoner har skutt i været.

Under koronapandemien har mødre fått enda mindre av alt det allerede var for lite av; omsorg, informasjon og støtte av kvalifisert helsepersonell. Resultatet er at det som har vært problematisk i årevis har blitt en akutt krise.

Dette er ikke en kritikk mot dyktige jordmødrene og barnepleiere på landets fødeavdelinger, men en kritikk mot at jordmødrene og barnepleierne er for få i antall, en kritikk mot manglende fokus på kvinnehelse, og at fødsler behandles for strengt etter en normal som ikke passer alle.

#Jegføderikkealene-kampanjen har eksplodert, og følges nå opp av #barselopprøret. Det er fint med alle de gode fødehistoriene – også under koronapandemien. Men det er for mange med uverdige erfaringer og på høy tid å forbedre føde- og barselomsorgen i solidaritet med alle med vonde opplevelser og framtidige mødre.

Oslo Arbeiderparti stiller ni krav til et bedre føde- og barseltilbud til norske kvinner:

1. **Øke bemanningen:** Jordmorbemanningen på sykehus, i kommunene og i følgetjeneste må økes. Stadig flere igangsatte fødsler krever økt personale med fødeavdelingene. Det er i dag stor mangel på jordmødre og barnepleiere, og flere fødesteder mangler stabil spesialistkompetanse. Med oppbemanning av jordmødre i kommunene haster det å utdanne flere jordmødre.
2. **Én-til-én omsorg i fødsel:** Fødeavdelingene skal ha ressurser til å følge opp kvinner med én til én-omsorg under fødsel, også ved igangsettelse. Over 90 prosent av jordmødre sier at de ikke greier kravet om én-til-én omsorg av kvinner i aktiv fødsel.

3. **Ingen skal måtte føde alene:** Barnefar/partner, eller en annen som kvinnen ønsker å ha med seg, skal få lov å delta under fødsel, også under pandemier. Sykehusene må legge til rette for at det blir gjennomførbart, eksempelvis gjennom hurtigtesting.
4. **Smertelindring:** Alle kvinner i fødsel skal ha rett på smertelindring uten unødig ventetid, og det må sikres tilgjengelig personell innen smertelindring, særlig anestesi.
5. **Styrket omsorg etter fødsel:** Alle fødekvinne skal behandles som pasienter etter fødsel og tilbys en fysisk sjekk. Alle kvinner skal få grundig informasjon om amming, barselkroppen, mental helse og ikke minst barnestell før hjemreise. Det skal sikres at dette skjer på kvinnens språk.
6. **Utreise fra barsel skal tilpasses den enkelte:** Mor og barn har rett til å bli på barselavdeling så lenge det er behov for det. Dagens norm for liggetid på barsel i 48 eller 72 timer må opphøre. Liggetiden har sunket fra 4,1 til 2,8 døgn i perioden 1999 til 2017. I 2019 var tallet kun 1,5. Føde- og barselavdelinger må ha nok personell, senger og rom til å ta vare på barselkvinnene.
7. **Styrket ammeveiledning:** Alle sykehus må ha nok ammekyndig personale, og det må sørges for kontinuerlig videreutvikling og kompetanseheving, slik at alle kvinner mottar god og oppdatert ammeveiledning. Det er viktig å ivareta ammeveiledning på flere språk.
8. **Styrke kommunejordmortjenesten:** Kvinner skal oppleve å møte eksperter på kvinnehelse i svangerskap, etter fødsel og på faste kontroller. Alle kvinner skal sikres tilbud om oppfølging av kommunejordmor. Økte ressurser til helsestasjonene må derfor også sikre jordmødre. Jordmortilbudet i kommunehelsetjenesten må bygges ut, og det behov for å øke stillingshjemplene for kommunejordmødre.
9. **Bedre oppfølging etter hjemreise:** Det må sikres at kvinner og barn får nødvendig og god oppfølging når de kommer hjem, med tidlig hjemmebesøk. Vi vil sikre at alle foreldre får hjemmebesøk av jordmor. Kun tre av ti får dette i dag. Samarbeidet mellom helsestasjonen og sykehuset må styrkes, og oppbyggingen av barselomsorgen må intensiveres for å sikre dette.
10. Vi bør sørge for raskt å utrede alternative former for demokratisk forankring i helseforetakenes opptaksområde, uten å utfordre prinsippet om statlig eierskap - også med mål om å forbedre føde- og barseltilbudet.

Kvinnenettverket i Oslo Arbeiderparti ønsker at kapitlet om fødetilbudet på linje 2764 i partiprogrammet skal forbedres med overnevnte punkt på landsmøtet til Arbeiderpartiet.

5.1.11 Foreldrepengeordning

Foreldrepermisjonen skal være raus og sikre at både mor og far har selvstendig krav på sin del av permisjonen sammen med barnet. Arbeiderpartiet vil også gjøre det bedre for familier med barn som har særskilte behov.

- Videreføre en tredelt foreldrepermisjon og sikre mor mulighet til å amme i tråd med helsefaglige råd.
- Sikre at mødre ikke får kutt i permisjonstiden dersom de føder før termin, og at ikke permisjonen starter å løpe dersom de føder senere enn termin.
- Beholde dagens fedrekvote og styrke fedres rettigheter.
- Fjerne kontantstøtten
- Utvide foreldrepengeordning til 52 uker med 100 % lønn

Idrett på like vilkår

For å oppnå likestilling i idretten, må jenter og guttar, kvinner og menn kunne delta på like vilkår.

346 Då Hege Leirfall Ingebrigtsen vart styreleiar i FK Bodø/Glimt hadde både NTK og TV2 overskrifta
347 "RBK-trenerens kone blir styreleder i Bodø/Glimt". "Dette er den merkeligste feilstavelen av
348 «Tidligere visepresident i NFF blir styreleder i Bodø/Glimt» jeg har sett," skreiv Anne Tjønndal i ein
349 kommentar. Leirfall Ingebrigtsen hadde lang erfaring med leiarverv i idretten, mellom anna frå styret
350 i Norges Fotballforbund (NFF), der ho i 2010 blei vald inn som tidenes yngste visepresident. Sitatet er
351 eit tydeleg eksempel på at idretten har eit likestillingsproblem som går heilt til topps¹.

352 Lenge var motstanden mot kvinneidrett knytt til at (mannlege) legar meinte at kvinnekroppen ikkje
353 tolte dei harde påkjenningane som lange distansar på ski eller maratonløp ville vere. Heldigvis er
354 dette borte no, med unntak av paradokset kvinner i hopp: ein idrett der det er om å gjere å vere så
355 liten og lett som mogleg, og der menn får anoreksi av vektkrava, blir påstått å vere for farleg for
356 kvinner – som naturleg er mindre og lettare enn menn.

357 Ser vi på rekruttering til idretten, er det langt færre jenter enn gutar i 13-årsalderen som seier dei vil
358 satse, og fråfallet av jenter er stort når dei kjem til vidaregåande skule². Ein ting er at summen av
359 individuelle val og ønskjer om å høyre til sosialt fører til slike skilnader, men det forklarar ikkje alt.
360 Det er fleire jenter enn gutar som sluttar fordi det ikkje finst tilbod³. Det er også vitkig korleis
361 idretten blir framstilt av trenarar og andre, som når trenaren fortel jentene at dei skal spele meir
362 guteaktig⁴.

363 Framleis er det slik at mannsidrett får meir plass i media. Vi kan oppleve at halvgode resultat på
364 herresida får meir merksemd enn nye rekordar på kvinnesida. Var det fordi det var viktigare, eller
365 fordi journalistane hadde prioritert å vere der mennene var?⁵

366 Jenter og kvinner blir nedprioritert når det gjeld tilgang på treningstid, trenarressursar, økonomiske
367 gode, mediedekning og offentleg merksemd generelt. Slik kan vi ikkje ha det lenger! For å kome
368 skilnadene til livs, må vi få dei fram i lyset, og det er enklast med tal.

369 For å få til dette treng vi

- 370 • At jenter og kvinner ikkje blir omtala som dårlegare utgåver av menn
- 371 • Eit likestillingsrekneskap for idretten,
 - 372 ✓ Kjønnsfordeling i verv heilt til topps
 - 373 ✓ Tildeling av treningstid og trenarressursar likt for jenter og gutar – også dei attraktive tidene
 - 374 ✓ Skilje i rekneskap på jente- og guteaktivitetar og kvinne- og mannsaktivitetar
 - 375 ✓ At media tek eit oppgjær med seg sjølv, både når det gjeld kjønnsfordeling blant journalistane
 - 376 og i kjønnsbalansert dekking av store idrettsarrangement.

377 Men det er ikkje nok å telje og fastslå. For å få til eit løft for kvinneidrett, både rekruttering, status og
378 økonomi, må det leggest ekstra ressursar inn ein periode for å byggje opp sjølvstilliten og miljøa. Tida
379 for det er no!

380

381

¹ DN 19.2.2017

² NOVA-rapport 6/2019

³ [Ungdom og idrett i Norge - Ungdata](#)

⁴ Brock 2014 i Sisjord 2019 [Har jenter og gutter like muligheter i ungdomsidretten? \(nih.no\)](#)
(presentasjon på barne- og ungdomskonferanse 2019)

⁵ Har eit eksempel frå Dagsrevyen i vinter, men hugsar ikkje kva det var – eg ser jo ikkje på sport.... Kan ha vore skøyter vs. langrenn eller innadørs friidrett.

5.1.12 Økt støtte til pårørende

Mangelfulle offentlige tjenester gjør at en stor andel av omsorgsinnsatsen for syke og pleietrengende utføres av pårørende. Det er 800.000 pårørende i Norge, mens hele 1,5 millioner personer over 18 år gjør noe innsats. De legger ned 136.000 årsverk med omsorg hvert år, uten lønn, for å ta vare på sine næreste. Til sammenlikning er det i de kommunale omsorgstjenestene 142.000 årsverk.

Mange ønsker å være der for sine nærmeste, men mangel på støtte gjør at pårørende må gi opp jobb og mange blir også syke selv av belastningen. Strategien om at flest mulig eldre skal bo hjemme lengst mulig rammer særlig kvinner, som blir nødt til å ta et større omsorgsansvar. Ulønnet omsorgsarbeid utgjør et stort likestillingsproblem, hvor kvinner tar det største omsorgsansvaret. Kvinner blir trippelarbeidende og risikerer å svekke sin økonomiske selvstendighet pga. inntektstap og redusert pensjonsoppsparing.

Tilbud som gis er ofte tilpasset den som er syk, med for liten vektlegging av behovet til den som er frisk, slik at den også holder seg frisk og beholder muligheten til å være yrkesaktiv. Tilbud om aktivitet og avlastning må også tilpasses pårørendes behov. I undersøkelser om pårørende oppgir mange at noe av det mest krevende er kontakt med offentlige tjenester. Dette må bli bedre, ved at det skal bli enklere å faktisk få kontakt, støtte og oppfølging.

Dagens modell med tung vektlegging av familieomsorg er heller ikke bærekraftig inn i et framtidsbilde med mange flere eldre. I den nye Perspektivmeldingen fra regjeringen står det at «økt familieomsorg kan redusere personellbehovet og dermed avhjelpe utfordringene i helse- og omsorgstjenestene fremover». Dersom pårørende skal stå for like stor andel av omsorgen som i dag, må hver pårørende i gjennomsnitt gi minst dobbelt så mye omsorgstid som de gir nå. Det vil gå utover muligheten til å stå i jobb, livskvalitet og egen helse for pårørende. I mange pårørendegrupper finnes det ingen «restkapasitet» og vi kan ikke belage oss på pasientens nærmeste for å løse helse- og omsorgsutfordringene. Dette må være et ansvar for fellesskapet.

Arbeiderpartiet vil:

- Sørge for bedre støtte- og avlastningstilbud som ivaretar pårørende, og som sikrer at menn og kvinner kan ta likt ansvar for ulønnet omsorgsarbeid
- Ha en helhetlig gjennomgang av ordningene for foreldre til syke barn og barn med særlige behov, med mål om å forenkle og styrke rettighetene til familiene.
- Utrede retten til fravær og behov for tilrettelegging for foreldre til syke barn eller barn med særlige utfordringer
- Sikre at alle har en koordinator som kan bidra med informasjon og tilrettelegging, samt støtte for pårørende gjennom sykdomsforløpet
- Forbedre ordningen med rett til permisjon i inntil 10 dager for å følge opp nære pårørende med at dette skal være lønnet permisjon, tilsvarende sykedager for barn.

5.1.13 Vold mot kvinner skal prioriteres og bekjempes

Det er flest kvinner som utsettes for vold, voldtekt, vold i nære relasjoner og partnerdrap. Oslo Arbeiderparti krever at staten og kommunene prioriterer forebygging av vold mot kvinner, voldtekt og vold i nære relasjoner, og at oppfølging av voldsutsatte forbedres. Voldsutsatte må få bedre informasjon om sine rettigheter og krisesentertilbud må forbedres.

Politiet må gjøres i stand til å følge opp voldtektssaker og partnervold, og å prioritere slike saker høyt. Det er store forskjeller i politidistriktene når det gjelder prioritering, og risikokartleggingsverktøy må iverksettes.

431 Hvert fjerde drap i Norge er partnerdrap. I partnerdrapssaker er det ofte forutgående hendelser før
432 drap. Forebyggingsaspektet må derfor prioriteres høyere. Partnerdrapsutvalget har nylig lagt frem en
433 rapport med konkrete tiltak for å forebygge og forhindre partnerdrap i tide. Disse tiltakene må følges
434 opp.

435 Ved brudd på besøksforbud må det raskt gripes inn. Ordningen med omvendt voldsalarm må brukes
436 mer. Både påtalemyndigheten og domstolene har hatt en altfor høy terskel for bruk av ordningen
437 enn det som var intensjonen da ordningen ble innført i 2013.

438 Siden 2007 har norske kommuner blitt oppfordret til å utarbeide handlingsplaner for arbeidet mot
439 vold i nære relasjoner. Likevel har kun tre av ti kommuner oversikt over hvor mange som blir utsatt
440 for vold i nære relasjoner eller voldtekt i sin kommune. 37% kommunene diskuterer sjelden eller aldri
441 vold mot kvinner og vold i nære relasjoner i politiske fora.

442 Oslo Arbeiderparti vil at:

- 443 - En ny nasjonal handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner må på plass så
444 snart som mulig
- 445 - Det skal stilles krav om at alle kommuner i Norge skal ha en handlingsplan mot vold mot
446 kvinner og vold i nære relasjoner
- 447 - Krisesentre og hjelpelinjer skal styrkes og sikres tilstrekkelig og forutsigbar finansiering
- 448 - Det skal iverksettes flere nasjonale informasjonskampanjer om vold mot kvinner og vold i
449 nære relasjoner og partnerdrap
- 450 - Det skal gjøres en gjennomgang av eksisterende forbyggende tiltak med sikte på lovfesting
- 451 - Oslo kommune og bydelene skal ha et proaktivt voldsarbeid i sin virksomhet, og skal til
452 enhver tid ha en gyldig handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner
- 453 - Byrådet i Oslo så snart som mulig skal utarbeide en oppdatert handlingsplan mot vold mot
454 kvinner og vold i nære relasjoner, som skal inneholde konkrete tiltak og krise- og
455 beredskapsplan. Oslo krisesenter og kompetansemiljøer skal involveres i arbeidet.
- 456 - Både Oslo kommune og bydelene skal ha voldskoordinator

457

458 5.1.14 Arbeiderpartiet skal være et feministisk parti

459 I kampen for en likestilt verden er det helt avgjørende at vi i Arbeiderpartiet går i front og fører en
460 feministisk politikk. Derfor må vi nå også vedta at Arbeiderpartiet skal være et feministisk parti.

461 Det å jobbe for at Norge skal ta et feministisk lederskap i verden og føre en feministisk politikk krever
462 at vi også ser på vår egen organisasjon. Arbeiderpartiet skal ha en feministisk organisasjonskultur.
463 Det handler om at vi skal utfordre kjønnsnormer, privilegier og alle former for diskriminering og
464 ekskludering fra et perspektiv som tar i betraktning det som omtales som interseksjonalitet.

465 Interseksjonalitet handler om privilegier, normer og makt. Vi kan ikke bare se på kjønn - vi må se
466 sammenhengene mellom for eksempel kjønn, etnisitet, funksjonsvariasjoner, alder, livssyn, religion,
467 kjønnsidentitet og økonomi.

468 Nå er det på tide at vi i Arbeiderpartiet blir et feministisk parti.

469 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 470 - At Arbeiderpartiet skal være et feministisk parti

471

472

5.1.15 Forskning på kvinnehelse

Kvinner lever lenger enn menn, men opplever mer sykdom. Kvinner har mer angst, mer depresjon og flere kroniske lidelser enn menn. Kvinner er også overrepresenterte i statistikken over langtidssykemeldinger og uføretrygd. Det er vist gang på gang at man har for lite kunnskap og forskning på kvinnehelse. Norge er et mangfoldig land, og kvinner med flerkulturell bakgrunn kan møte på flere og annerledes helseutfordringer. Vi trenger kunnskap om hvordan bedre ivareta kvinner med flerkulturell bakgrunn sin helse. Alt for lenge har forskningen ikke tatt innover seg viktige kjønnsforskjeller. Arbeiderpartiet mener at dette er et stort hull i veien til likestilling.

Oslo Arbeiderparti vil:

- At det skal brukes flere midler og ressurser til å forske på kvinnehelse
- At det skal brukes mer tid på å snakke om kvinnehelse i lege og medisinstudiet
- Skaffe mer kunnskap om kvinner med flerkulturell bakgrunn sin helse og ha målretta tiltak rettet mot kvinner med flerkulturell bakgrunn
- At man skal fjerne moms på bind og tamponger, og at det på offentlige institusjoner alltid skal være sanitærprodukter tilgjengelig
- At alle kvinner skal få tilbud om gratis time hos gynekolog det året de fyller 25
- Opprette en kvinnehelseportal som skal være tilgjengelig både for kvinner selv og fagfolk som samler forskningsbasert kunnskap om kvinnehelse
- Få et nasjonalt kompetansenter for Endometriose og Adenomyose ved Oslo universitetssykehus
- Fastlegene skal kunne få kompetansen og utdannelsen til å kunne gjennomføre gynekologiske undersøkelser, slik at man ikke nødvendigvis må henvise til spesialist

5.1.16 Valgdeltakelse

Et kjennetegn på et sunt demokrati er høy valgdeltakelse. Et demokrati kan ikke være representativt uten at hele befolkningen deltar i demokratiet. Selv om vi tradisjonelt har hatt høy valgdeltakelse i Norge, er det fortsatt 20 % av alle stemmeberettigede som ikke stemmer. Det er særlig folk med minoritetsbakgrunn og unge som ikke benytter seg av stemmeretten sin. Arbeiderpartiet mener at myndighetene må legge bedre til rette og bruke større ressurser på at flere skal benytte seg av sin rett til å delta i demokratiet.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Senke alderen for stemmerett, både ved nasjonale og lokale valg, til 16 år
- Legge inn mer politikk og demokrati i læreplanen
- At det skal føres nasjonale kampanjer om å bruke stemmeretten på ulike språk som rettes mot personer med minoritetsbakgrunn og unge
- At myndighetene skal sende melding og brev (via valgkortet) til førstegangsvelgere for å påminne å bruke stemmeretten og hvordan man gjør dette
- At avstanden til et stemmelokale ikke skal være for langt fra en befolkningstetthet
- At informasjon om forhåndsstemming skal formidles på flere språk
- Foreta en ny demokratiutredning

515 5.1.17 Økt internasjonal satsing på likestilling og kvinners rettigheter

516 De mest alvorlige truslene mot menneskers grunnleggende rettigheter er globale – fattigdom,
517 sykdommer og epidemier, klimaendringer, krig, seksuell vold og terror. Kvinner og barn rammes
518 hardest av fattigdom, krig og klimaendringer. Likestilling og styrking av kvinners rettigheter er
519 avgjørende for å redusere fattigdom og å skape fred og utvikling.

520 Arbeiderpartiets utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser og er forankret i våre grunnleggende
521 sosialdemokratiske verdier: frihet, likhet og solidaritet. Vi vil at feminisme skal være en tydelig pilar i
522 norsk utenriks- og utviklingspolitikk.

523 Kvinneperspektivet er viktig i freds- og sikkerhetsspørsmål, og vi vil øke kvinners deltagelse og
524 involvering i alle fredsprosesser. Vi vil derfor at Norge skal jobbe for at flere kvinner skal delta i
525 internasjonale fredsforhandlinger og i FNs fredsbevarende styrker.

526 Norge skal jobbe for at FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet skal
527 iverksettes i globalt forebyggende arbeid, og i enda større grad involvere sivilsamfunnet i dette

528 Norge skal være en aktiv pådriver for å bekjempe alle former for seksuell vold i krig og konflikt.

529 Norge skal bruke setet i FNs Sikkerhetsråd i 2021-2022 til aktivt til å fremme likestilling og kvinners og
530 jenters rettigheter.

531 Den globale pandemien vold mot jenter og kvinner må ta slutt, og Norge skal være ledende i dette
532 arbeidet.

533 Oslo Arbeiderparti vil styrke satsingen på likestilling i utviklingspolitikken. Kvinners rettigheter
534 uthules og reverseres globalt. Særlig er kvinners rett til å bestemme over egen kropp truet i mange
535 land. Det setter kvinners liv og helse i fare. Gjennom forsterkede og nye allianser vil vi at Norge skal
536 øke sin innsats for å fremme menneskeretten til å bestemme over egen kropp, seksuell og
537 reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) i vårt utviklingsarbeid. Vi vil gi øke støtte til og samarbeide
538 tettere med sivilsamfunnsaktører som jobber med SRHR.

539 Fremveksten av diskriminerende og antidemokratiske strømninger verden over er en trussel mot
540 seksuelle minoriteters rettigheter. Oslo Arbeiderparti vil at Norge skal jobbe for at flere land følger
541 internasjonale menneskerettighetskonvensjoner og aktivt motarbeider diskriminering av minoriteter.

542 Koronapandemien viser hvor viktig internasjonalt samarbeid er for global helse. Norge må fortsette
543 arbeidet med å støtte global helse som et fellesanliggende, og ikke kun som bistand. Vi vil fortsette å
544 styrke WHO for å sikre en global respons på felles trusler og utfordringer for helse.

545 Covid-19-pandemien utgjør en stor trussel mot kvinners liv og helse internasjonalt. Kvinner og barn
546 er hardest rammet av fattigdom, og en pandemi gjør en vanskelig situasjon vanskeligere. Mangel på
547 tilgang til vann, såpe og sanitære forhold truer liv og helse under en pandemi. Dramatiske følger er at
548 vaksinasjonsprogrammer stoppes. Kvinner er overrepresentert i helse- og omsorgsykker som
549 behandler koronapasienter. Kvinner er svakere tilknyttet arbeidslivet, og blir derfor også hardere
550 rammet økonomisk. Økonomisk nedgang øker risiko for at jenter og kvinner blir utnyttet, og utsatt
551 for kjønnsrelatert vold, barneekteskap og menneskehandel. FN melder om bekymringsfull økning på
552 alle disse områdene, og at så mange som 11 millioner jenter ikke vil vende tilbake til skolen etter
553 pandemien.

554 Pandemien fører til en økning i kjønnsbasert vold og vold i nære relasjoner, og at mange jenter og
555 kvinner nektes, eller får dårligere, tilgang til seksuelle og reproduktive helsetjenester.

556 De økonomiske følgene av pandemien fører til at mange stater reduserer bistandsmidler og
557 økonomisk støtte til både FN og internasjonale sivilsamfunnsaktører. Norge må øke innsatsen for det

558 internasjonale likestillingsarbeidet, fortsette å støtte sivilsamfunnsaktører og være en betydelig
559 støttespiller for FN. Norge bør øke kjernestøtten til FN-organisasjoner.

560

561 5.1.18 Vold i nære relasjoner internasjonalt

562 Pandemien har til nå krevd over 2,6 millioner liv, og vil fortsette å kreve flere. Kvinner verden over
563 står i pandemiens frontlinje. De utfører tre ganger så mye ubetalt omsorgsarbeid som menn, opptar
564 70% av alt helsearbeid globalt og har ofte hovedansvaret for eldre, barn og syke.

565 Samtidig er kvinner og jenter i stor grad pandemiens tapere. Tilgangen til seksuell og reproduktiv
566 helse og rettigheter har blitt svekket, vold mot kvinner, barneekteskap og kjønnslemlestelse har økt,
567 og det estimeres at ytterligere 47 millioner kvinner vil bli tvunget ut i fattigdom.

568 Kvinne- og menneskerettighetsorganisasjoner verden over rapporterer om en alarmerende økning i
569 kjønnsbasert vold. Nedstenging, karantener og isolasjon i hjemmet fører til at flere kvinner er alene
570 med overgripere. Globale estimater antyder en 20% økning i kjønnsbasert vold/vold i nære relasjoner
571 for hvert kvartal som bevegelsesfriheten til kvinner innskrenkes av smittevernstiltak. Mer enn
572 noensinne er det et behov for å vise internasjonal solidaritet med våre medsøstre og styrke
573 kvinneprofilen på norsk utviklings og utenrikspolitikk.

574 Arbeiderpartiet vil:

- 575 • All norsk global innsats på Covid19 skal ivareta kvinner og menns ulike behov - evt kjønns- og
576 likestillingsperspektiv.
- 577 • Sikre kjønns- og aldersaggregert statistikk på Covid19 for å kunne utforme politikk og tiltak
578 som ivaretar kvinner og jenter.
- 579 • Sikre støtte og beskyttelse av de som står i frontlinjen i pandemien – majoriteten av disse er
580 kvinner.
- 581 • Sikre at kvinners tilgang til mødrehelse, seksuelle og reproduktive rettigheter –
582 grunnleggende forutsetninger for likestilling – ivaretas.
- 583 • Styrke universelle helsetjenester som ivaretar kvinners behov og sikrer tilgang.
- 584 • Øke finansiering til tjenester som reduserer kjønnsbasert vold.
- 585 • Sikre jenters likeverdige tilgang til utdanning, og investere i å få jenter som har falt ut av
586 skolen på grunn av pandemien tilbake til skolebenken.

587

588 5.1.20 Sysselsetting løfter verdens kvinner

589 Arbeiderpartiet lykkes med å bygge opp Norge i etterkrigstiden ved å aktivt jobbe med å sysselsette
590 flere kvinner i arbeidslivet. Dette ga ikke bare økte skattekroner til statskassen, men også økt
591 likestilling i det norske samfunnet. Økt sysselsetting av kvinner ble en direkte årsak til at flere kvinner
592 satset på høyere utdanning.

593 Økonomisk uavhengighet er den tryggeste veien for kvinner å oppnå likestilling i samfunnet og
594 hjemmet. Økonomisk uavhengighet styrker kvinnene til å beskytte seg selv mot sosial kontroll og
595 vold i nære relasjoner. Økt deltakelse av kvinner i samfunnet er også positivt for de ulike samfunnene
596 internasjonalt.

597 Den norske staten, statseide selskap, norske frivillige organisasjoner og norske selskaper sysselsetter
598 i stor skala internasjonalt. UD betaler også lønnen til både norske og internasjonalt ansatte i FN.

599

600 Arbeiderpartiet vil:

- 601 • At staten utvikler flere økonomiske insentiver for at det skal lønne seg for norske private
602 selskaper å ansette kvinner internasjonalt. Dette kan stilles som krav for private selskaper
603 som ønsker å levere produkter og tjenester til stat og kommune om dette i anbuds og
604 innkjøpsprosesser. (Staten og kommune er den største kunden for mange selskaper i Norge)
- 605 • Utøve sitt eierskap i statseide selskaper ved å sette høyere krav om økt sysselsetting av
606 kvinner i internasjonale stillinger. Implementere obligatorisk rapportering om tiltak og
607 endringer rundt likestilling ved ansettelser.
- 608 • Ved tildeling av økonomiske rammer til norske og utenlandske frivillige organisasjoner og
609 partnere. Sette tydelige krav om antall kvinner som ansattes internasjonalt i disse
610 organisasjonen. I mannsdominerte organisasjoner som mottar støtte stille krav om «Trainee
611 Program for kvinner» for å øke sysselsetting av kvinner i bransjen strategisk over tid.
- 612 • Staten har selv flere stillinger internasjonalt. Utenriksdepartementet og forsvaret ansetter
613 både norske og internasjonale kvinner. Den norske staten bør gå foran som et godt eksempel
614 og ansette både flere norske og utenlandske kvinner internasjonalt. «Trainee programmer
615 for kvinner» vil også kunne gi flere kvinner muligheten til å øke sin kompetanse i
616 mannsdominerte yrker både innen forsvaret og utenrikstjenesten.
- 617 • At det stilles krav til selskaper om økt åpenhet og rapportering på mangfold, inkludert
618 kvinneandel i de øverste ledernivåene for å sikre at arbeidet følges opp.
- 619 • Innføre krav om minst to med utenlandsk nasjonalitet i hver ledergruppe, at begge kjønn skal
620 være representert i slutfasen ved rekruttering, samt lederutviklingsprogram og
621 traineeprogrammer.
- 622 • Innføre seks måneder fødselspermisjon som global standard for norske heleide og deleide
623 statlige virksomheter som jobber internasjonalt

624

625 5.1.21 Kriser rammer kvinner hardest

626 Koronakrisen rammer kvinner og barn hardest og krisen som følger av pandemien truer med å
627 reversere likestillingen i mange land.

628 Flertallet av verdens helsearbeidere er kvinner. Det er disse som står i frontlinjen for å møte Covid-
629 19, ofte uten nødvendig utstyr for å beskytte seg mot smitte. Kvinner er også overrepresentert i
630 sektorer som er utsatt for nedstengning og mange jobber i uformell sektor der de ikke finnes noen
631 beskyttelse ved sykdom eller bortfall av inntekt.

632 UNDP er også bekymret for kvinners helse i denne situasjonen og frykter for økt mødredødelighet og
633 tenåringsgraviditet som følge av nedstengte helsestasjoner. Det antas at pandemien også bidrar til
634 økt omfang av vold i hjemmet.

635 Norge er en sentral bistandsaktør i global sammenheng. Vi må bruke denne posisjonen til å rette
636 oppmerksomhet mot kvinners situasjon under pandemien og slik bidra til innsats som kan redusere
637 byrdene for kvinner nå og konsekvensene i et langtidsperspektiv.

638

639

5.1.22 Feministisk utenrikspolitikk

Likestilling og feminisme

Kampen for likestilling møter sterk motstand i flere land. Vi trenger ikke løfte blikket lenger enn til Polen og Ungarn for å finne ledere som går til angrep på kvinners rettigheter. USA har i fire år hatt en president, Donald Trump, som har lent seg på de religiøse kreftene i samfunnet og gått hardt ut mot kvinners rett til selvbestemmelse. Nordmenn kan heller ikke ta likestillingen for gitt. Per dags dato har vi en regjering og en statsminister som lar kvinners rett til selvbestemt abort innskrenkes, slik som 7 190 vi så i juni i 2019. Ifølge Anniken Huitfeldt har dagens regjering også gjennomført kutt i budsjettet til prevensjon og abort. Ordet feminist og en feministisk utenrikspolitikk kan regnes som ganske kontroversielt. Mange vil si at den største utfordringen ved en feministisk utenrikspolitikk er nettopp ordet «feministisk», og ikke selve innholdet. Norge må likevel tørre å bruke ordet feminisme, som kun er en teori om en politisk, økonomisk, personlig og sosial likestilling mellom kjønnene. Arbeiderpartiet må bidra til en avmystifisering og modernisering av begrepet. Likestilling er ikke bare riktig moralsk sett, men en ren nødvendighet. Rundt 800 kvinner dør hver eneste dag i forbindelse med svangerskap og fødsel. Cirka 75% av alle analfabeter er kvinner, og hele én av tre kvinner i verden utsettes for vold. En feministisk utenrikspolitikk vil kunne være med på å gjøre konkrete endringer i disse tallene. At Norge går foran med en feministisk utenrikspolitikk betyr at vi også må ha et feministisk lederskap. Det betyr at vi alltid må utfordre kjønnsnormer, privilegier og alle former for diskriminering og ekskludering fra et perspektiv som tar i betraktning interseksjonalitet. Det innebærer å endre maktforhold og beslutningstaking. Lederskap som baserer seg på feministiske prinsipper fremmer kollektive beslutningsprosesser og delt makt. Det er nødvendig i en verden som i stor grad fortsatt styres av menn.”

Oslo Arbeiderparti vil:

- At Norge skal føre en feministisk utenrikspolitikk
- Ha en politikk som ikke gir rom for innskrenkning av kvinners rettigheter i Norge
- Jobbe aktivt med å normalisere begrepet feminisme

Sveriges feministiske utenrikspolitikk

Sverige har ført en feministisk utenrikspolitikk siden 2014. En systematisk likestilling mellom kjønnene er gjennomgående i alle aspekter i den svenske utenrikspolitikken. De baserer seg blant annet på Menneskerettighetserklæringen, 2030-agendaen og EUs plan for likestilling og kvinners makt i EUs eksterne forhold. De har en holistisk tilnærming til likestilling som går videre enn å fokusere på FNs resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet (som Norge også var en forkjemper for), eller innsatser mot seksualisert vold. Sveriges feministiske utenrikspolitikk er også operasjonalisert gjennom en håndbok for det svenske utenriksdepartementet, og som definerer hvordan en feministisk utenrikspolitikk ser ut på felt som nedrustning, handel og sikkerhet (ved navn «Handbook Sweden's feminist foreign policy»). Sverige bruker tre «R'er» som ramme: rettigheter, representasjon og ressurser. Når man ser på kvinners rettigheter, kan man begynne i de små og se om kvinner får gå på skole og om søstre arver på lik linje med sine brødre. Kvinner må få en plass rundt bordet der viktige avgjørelser tas og være representert, blant annet i store organisasjoner som FN. De fleste samfunnsendringer krever også penger og ressurser. Man må derfor ha et kjønnsperspektiv i budsjettene og blant annet sette av penger til prevensjon og abort, også som en del av bistanden. De tre «R»-ene er basert på en fjerde «R» - realitet. Likestillingens realitet varierer fra land til land, og utenrikspolitikken må justeres etter forholdene. I Norges tilfelle vil vi altså kunne føre en tilpasset politikk i møte med land som Saudi-Arabia; et land Norge må ha et godt forhold til, med tanke på eksport og salg av olje, selv om landet har kvinneundertrykkende lover.

687 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 688 • Gjennomføre feministisk utenrikspolitikk med «R»-ene som ramme
- 689 • Ha et kjønnsperspektiv i alle norske budsjetter
- 690 • At all norsk bistand skal ha likestilling som delmål

691
692 FN og økonomisk vekst

693 Norge har nå en av de rullerende plassene i FNs sikkerhetsråd. Norge har et ansvar å stille
694 spørsmålene: Hvor er kvinnene? Er de en del av de fredsbevarende styrkene? Er kvinners navn også
695 undertegnet på fredsavtaler? Norge har allerede en agenda for sitt medlemskap som tilsvarer mye av
696 det en feministisk utenrikspolitikk består av. Derimot vil en uttalt og systematisk feministisk
697 utenrikspolitikk gjøre denne prioriteringen mer oversiktlig og forutsigbar overfor andre stater og for
698 byråkratene og diplomatene som skal sette politikken ut i livet. Likestilling kan også sies å være
699 gjennomgående i alle FNs bærekraftsmål, og er et eget delmål (jamfør mål fem, «likestilling mellom
700 kjønnene»), som Norge har forpliktet seg til. En feministisk utenrikspolitikk vil gagne alle, uavhengig
701 av kjønn. Full økonomisk likestilling vil kunne øke verdens årlige inntekter med hele 26%, og vil altså
702 være et effektivt virkemiddel i arbeidet mot økonomisk vekst på verdensbasis. Likevel viser
703 statistikken at det med dagens trend vil ta 257 år før verden har oppnådd økonomisk likestilling.
704 Norge må vise sin motstand mot de 155 landene i verden som har lover som begrenser kvinners
705 økonomiske deltakelse og utvikling.

706 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 707 • At Norge skal prioritere kvinners rettigheter i FNs sikkerhetsråd
- 708 • At Norge bruker rollen i sikkerhetsrådet til å vise at vi ikke godtar 277 innskrenkninger i
- 709 grunnleggende rettigheter
- 710 • At Norge skal ha økonomisk likestilling som mål
- 711 • At Norge skal bruke sin plass i sikkerhetsrådet til å fremme et forslag om at retten til abort
- 712 skal spesifiseres i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter
- 713 • At Norge skal gjennom sin innflytelse og avtaler med andre land aktivt arbeide for å
- 714 avkriminalisere abort
- 715 • At Norge skal gi økt bistand til organisasjoner som hjelper å fremme og utføre trygge aborter
- 716 • At Norge skal bidra til å bygge opp faglig infrastruktur og helsesystemer som sikrer kvinner og
- 717 jenter tilgang på abort
- 718 • At Norge skal gå fram som et eksempel og ta til ordet for at kvinner og jenter skal være en
- 719 del av alle nye lovgivninger angående reproduktiv helse
- 720 • At Norge skal aktivt jobbe for å fjerne barrierer for aborttjenester, slik som obligatorisk
- 721 ventetid, autorisasjon fra en tredjepart eller rettskjennelser
- 722 • At tilgangen på postabortomsorg skal bli mer tilgjengelig og prioritert både i land hvor abort
- 723 er lovlig og ulovlig.
- 724 • Tiltak kan være:
 - 725 ○ Ivaretagelse av kvinnens psykiske og fysiske helse
 - 726 ○ Behandle komplikasjoner
 - 727 ○ Rådgiving og familieplanlegging
 - 728 ○ Gratis prevensjonstjenester
- 729 • At vår flotte organisasjon skal være med på å markere den internasjonale dagen for trygg
- 730 abort den 28. september

731

732

733 Norsk utenrikspolitikk i dag

734 En feministisk utenrikspolitikk vil styrke flere aspekter ved den nåværende, norske utenrikspolitikken.
735 Norge er en freds- og forsoningsnasjon, og ifølge observasjoner blir forsoningsprosesser effektivisert,
736 og freden mer langvarig, når kvinner er involvert. Likestillingsperspektivet må også sees i
737 sammenheng med global helse. Her er ebola-krisen et godt eksempel. Det var ofte kvinner som
738 måtte stille de syke og døde, og vaske områder utsatt for smitte. Å bedre kvinners helse bidro til
739 nedkjempelsen av sykdommen som rammet hele kontinentet og alle kjønn. En norsk feministisk
740 utenrikspolitikk er fullt gjennomførbart. Det er stor enighet om likestilling i det politiske miljøet, selv
741 om enkeltsaker skiller ulike partier fra hverandre. Norge har også et sterkt fagmiljø og flere sentrale
742 organisasjoner, som Røde Kors og Care Norge, jobber allerede godt på dette området. Norge har
743 også gode bilaterale og multilaterale kontakter. Norge vil heller ikke være alene om en slik
744 utenrikspolitikk, og vil blant annet finne tilsvarende løsninger i Sverige, Canada og Frankrike (som har
745 et såkalt feministisk diplomati). Norge vil videre ha stor troverdighet internasjonalt da norske kvinner
746 er synlige i sentrale stillinger i politikken, som statsminister, utenriksminister og forsvarsminister.
747 Dersom Norge begynner å føre en uttalt feministisk utenrikspolitikk vil det ikke være «old news»
748 bare fordi Sverige har gjort det før oss. Det som preger store deler av norsk utenrikspolitikk, er at vi
749 er et lite land og dermed er samarbeid med våre sosialdemokratiske naboer ideelt for å oppnå makt
750 og innflytelse på verdensbasis.

751 **Oslo Arbeiderparti vil:**

- 752
- 753 • At Norge skal ha et feministisk perspektiv i alle deler av utenrikspolitikken
 - 754 • Øke støtten til organisasjoner som jobber med kvinners seksuelle og reproduktive rettigheter
 - 755 • At Norge skal være positive til samarbeid i Norden for å styrke vår posisjon internasjonalt
 - 756 • At Norge skal løfte kvinner som politiske aktører
 - 757 • At Norge skal jobbe for likelønn
 - 758 • At Norge skal jobbe for at flere jenter kommer i praksis, utdanning eller arbeid